

PROROCI IZ KREMANA
I DANAS PRIVLAČE
PAŽNJU JAVNOSTI

Tako mi je kume, kazato

Neki verovaše, neki ne verovaše. Neki sumnjaše da je proročanstvo ikada i postojalo. Ipak, ostalo je zabeleženo da su poslednji Obrenovići vazda strepeli od vizija Miloša i Mitra Tarabića, koji prorekoše kraj dinastije, ratove, nerodicu, civilizacijska čuda i novi svetski poredak

U selu Kremna nadomak Užica grada, u 19. veku, živela je Miloš i sinovac mu Mitar Tarabić. Pričalo se da su bili čestiti i dobri ljudi, vazda kadri priteći svakom u nevolji. Bili su pastiri, nepismeni i pobožni. Pričalo se da su bili i vidoviti. O njihovim čudnim i nesvakidašnjim sposobnostima se brzo rasčulo po selu. Stiglo i do Užica, a onda, malo po malo, i do prestonice i dvora Obrenovića. O tome šta su proroci govorili, naširoko je pisala i tadašnja štampa. Pisalo se, tumačilo, prepričavalo i neretko dopisivalo. Kako je kome i šta odgovaralo. Oni sami, najviše su verovali kumu proti Zariju Zahariću. Samo su se njemu obraćali, a ono što su zborili prota je marljivo beležio. I neretko se i sam čudio.

Priča se, između ostalog, da je

proročanstvo ulivalo nadu srpskoj vojsci u Prvom svetskom ratu. Tri godine će Srbija biti u mraku, pričali su proroci, ali će se na kraju izbaciti. Ni rat ni oslobođenje stric i sinovac nisu dočekali, ali su pogodili. Prorekoše i tragičan kraj dinastije Obrenovići, i stvaranje nove carevine, i atentat u Marseju, i Drugi svetski rat, i sopstveni kraj. Rekoše mnogo toga. Nešto i ne rekoše. A beše im pripisano...

Čekaj, pa ćeš čuti

Miloš Tarabić se rodio 1809, a umro 45 godina kasnije. Prota Zarija je pričao da je imao pronicljive oči, blago i pobožno ponašanje. Bio je nepismen, malo govorljiv. I sam prota ga je retko sretao, a ni sa drugima se nije družio. Vreme je provodio najčešće na Tari,

za ovcama. Zlo nikome nije činio. Pričalo se da je imao napade epilepsije, ali i čudan dar da predvidi buduće događaje. Smatrali su ga osobenjakom, najviše zbog čudnih priča o nečemu što će se tek dogoditi. A kada bi se na kraju to ostvarilo, narod je slegao ramenima i govorio „dobro reče onaj Tarabić“. Prota Zarija je verovao da Miloš puno toga zna i daleko vidi. Ponajviše o onome što čeka njega samog. Govorilo se da ga je majka često molila da se ženi, ali on je samo odmahivao glavom.

– Čuješ li me babo! Nemoj me moliti da se ženim. Ja se ženiti neću. Kad budem imao četrdeset pet godina, ondakar ćeš me ukopati, a ženiti me nećeš nikad – govorio je on.

I tako bi. Prorekaio je ovaj seljak iz Kremna i Svetoandrejsku skupštinu, i svrgavanje kneza Aleksandra Karađorđevića, i povratak Obrenovića. Govorio je:

– Posle smrti knjaza Miloša doći će da vlada njegov sin Mihailo. Vladaće dobro, uzeće gradove od Turaka i iščeraće ih iz Srbije. A kad počne da radi da uzme Bosnu i Hercegovinu, ondakar će poginuti od svojih ljudi.

Proti Zariji je Miloš ovo pričao uoči smrti, 1854. godine, a kneza su u Topčideru ubili 14 godina kasnije. A kada bi nestrpljivi prota upitao Miloša šta bi sa nekim, prethodno rečenim proročanstvom, znao je da kaže: „čekaj kume, pa ćeš čuti“.

Rekao je, takođe, da će na presto voljenog knjaza „pošlje“ biti dovedeno jedno dete (kralj Milan je tada bio maloletan). To dete će na glavu „metnuti krunu kraljevsku, ali će biti zle ruke i zle sreće. Imaće sina jedinca koji će biti gore sreće no što je i sam otac bio. Sa njim će se i završiti vladavina Obrenovića“.

Miloševa javljanja sinovcu

Pre nego što će umreti, Mitar je proti Zariji rekao „da će i posle smrti živeti i da će se javljati nekom iz familije“. Po nekom čudnom odabiru, javljao se sinovcu Mitru, za koga je prota Zarija govorio da nije posebno vidovit, ali da prenosi „ono što mu je kazato“. O nekim budućim događajima Mitru je govorio sam Miloš, dok su zajedno boravili kod ovaca, a o nekim događajima je saznavao kada mu se stric posle smrti „javljao“. Sa protom

je Mitar često pričao o tome šta čeka Srbiju, kakva je sudbina naših vladara, predvideo je Turski i balkanske ratove. Najavio je pronalazak telegrafa i telefona, ponovni dolazak Karađorđevića, svetske ratove...

Pričalo se i da je na dan ubistva kneza Mihaila, 29. maja 1868. godine, Mitar bio na pijacu u Užicu. U jednog trenutku, iz čista mira, počeo je da viče: „Ljudi, braćo, nedajte, ubiše nam knjaza!“ U vreme kada je informacija od Beograda do Užica „putovala“ satima, svako saznanje o atentatu na dan ubistva je bio povod za hapšenje. Tako se i nesrećni Mitar našao u apsu, a policija je uporno pokušavala da sazna kako je znao. A njemu je, prosto, samo kazato!

Ovaj događaj je zainteresovao i sam dvor. Proricanja, nimalo dobra za lozu Obrenovića, pomno su proučavali i pristalice vlasti ali i

opozicije. O ubistvu kralja Aleksandra i Drage Obrenović, govorio je Miloš Tarabić, a to je kasnije protiv potvrdio i Mitar. Kraljica Draga je proročanstvo nazivala „crnim“, a uoči samog pogubljenja tadašnje novine „Ogledalo“ su objavile deo proročanstva, koje je do tančina najavilo Majski prevrat. O tom događaju su kasnije pisale i domaće i strane novine, a sa svakim novim ostvarenjem vizija seljaka iz Kremna, raslo je i zanimanje javnosti za ova proročanstva, koja su bila daleko konkretnija i razumljivija nego Nostradamusova.

Mitar je poživio sedamdeset godina i posle njega u familiji Tarabića više nije bilo proroka. Ipak, proročanstva su vremenom postala predmet brojnih legendi i predanja. Činjenica je, međutim, da se štošta vremenom i „okretalo“, dopisivalo, tumačilo i interesima aktuelne vlasti prilagođavalo. Upravo zbog

KRAJ RATA – KAD ZARIJA UMRE

Pričalo se da je Mitar prorekaio i dan smrti svog kuma prote Zarije Zaharića. – Rat će se završiti one godine kad prota umre – govorili su Užičani. I zaista, 25 februara 1918. godine, poslednje godine Prvog svetskog rata, umro je prota kremanski. Baš kako je Mitar i bilo „kazato“.

HAJDE DA SE OPROSTIMO

Prota Zarija je pričao da je Mitar Tarabić tačno znao i kada će sam umreti.

– A što ćeš umirati kad si zdravo i dobro? – čudio se prota. – Kazato mi je da ću umreti – reče mu Mitar. – Dođi sutra da me opoješ.

Govorio je kasnije prota Zarije da ga je Mitar na pozdravu dugo i tužno gledao za njim, kao da ga vidi poslednji put. I doista, sutradan, pozvaše protu da opoje svog kuma Mitra.

